

EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA

EUROSUSTAV

TROMJESEČNO IZVJEŠĆE O SSM-U

**Napredak u operativnoj provedbi
Uredbe o Jedinstvenom nadzornom
mehanizmu**

2014. / 4

© Europska središnja banka, 2014.

Adresa	Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt na Majni, Njemačka
Poštanska adresa	Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt na Majni, Njemačka
Telefonski broj	+49 69 1344 0
Internetska adresa	http://www.ecb.europa.eu

Sva prava pridržana. Dopušta se reprodukcija u obrazovne i nekomercijalne svrhe uz navođenje izvora.

ISBN	978-92-899-1252-5 (mrežno izdanje)
ISSN	2315-3687 (mrežno izdanje)
Kataloški broj EU-a	QB-BM-14-004-HR-N (mrežno izdanje)
DOI	10.2866/64226

KLJUČNE PORUKE

Ovo je četvrto Tromjesečno izvješće Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije i Europskoj komisiji o napretku u provedbi Uredbe o Jedinostvenom nadzornom mehanizmu (Uredba o SSM-u). Izvješće je propisano Uredbom o SSM-u te obuhvaća tri mjeseca, **od 4. kolovoza do 3. studenoga 2014¹**.

Ključne poruke ovog Tromjesečnog izvješća su:

- **ESB je spreman u potpunosti preuzeti nadzorne zadaće koje su mu dodijeljene Uredbom o SSM-u godinu dana nakon njezina stupanja na snagu, odnosno 4. studenoga 2014.** Kako bi se osigurala spremnost ESB-a za izvršenje tih zadataka, u potpunosti je iskorišteno jednogodišnje prijelazno razdoblje od donošenja Uredbe, a tijekom protekla tri mjeseca riješeni su mnogi izazovi koji su obuhvaćeni ovim izvješćem.
- **Sveobuhvatna procjena završena je prema planu.** Rezultati su objavljeni 26. listopada 2014. u obliku standardiziranih predložaka s ishodima na razini banaka, kao i sveobuhvatno skupno izvješće u kojem se opisuje ishod za sve banke sudionice i daju dodatne informacije o metodologiji, organizaciji i provedbi tog postupka. Posljednji tjedni odnosno mjeseci prije objave rezultata sveobuhvatne procjene posvećeni su opsežnim aktivnostima osiguranja kvalitete na pregledu kvalitete aktive i testiranju otpornosti na stres, objedinjavanju rezultata pregleda kvalitete aktive i testiranja otpornosti na stres te neposrednoj interakciji nadzornika i banaka u okviru dijaloga o nadzoru kako bi se s bankama razmotrili djelomični i preliminarni rezultati prije njihove finalizacije.
- **Upravljanje SSM-om u potpunosti funkcionira.** Tijekom izvještajnog razdoblja Nadzorni odbor održao je osam sastanaka, a Upravljački odbor tri sastanka, odnosno od 30. siječnja 2014. ukupno je održano 19 sastanaka Nadzornog odbora i devet sastanaka Upravljačkog odbora. Nadzorni odbor završio je postupak pripreme, donošenja i prosljeđivanja 120 odluka na svim odgovarajućim službenim jezicima kojima se utvrđuje značajnost nadziranih institucija, suočivši se tijekom tog postupka sa znatnim analitičkim, pravnim i logističkim izazovima. Administrativni odbor za preispitivanja počeo je s radom u rujnu, odmah nakon imenovanja njegovih pet članova i dvaju zamjenika. Članovi Odbora za posredovanje imenovani su u skladu s postupkom

¹ Prvo Tromjesečno izvješće objavljeno je 4. veljače 2014., tri mjeseca nakon stupanja na snagu Uredbe o SSM-u 4. studenoga 2013., drugo Tromjesečno izvješće objavljeno je 6. svibnja 2014., a treće Tromjesečno izvješće 5. kolovoza 2014.

godišnje rotacije na prijedlog potpredsjednice Nadzornog odbora predsjedniku Vijeća EU-a. Upravno je vijeće 17. rujna 2014. donijelo Odluku ESB-a o provedbi odvajanja funkcija monetarne politike od nadzornih funkcija ESB-a. Time je ispunjen zahtjev iz Uredbe o SSM-u za donošenje takvih internih pravila, koja su stupila na snagu prije početka rada SSM-a.

- **Popuna radnih mjesta u SSM-u brzo napreduje.** U proračunu je predviđeno oko 1.000 radnih mjesta u pet poslovnih područja SSM-a i s njima povezanim zajedničkim službama, a primljeno je malo manje od 900 djelatnika koji su se već pridružili ESB-u; zapošljavanje je organizirano od vrha nadolje. Ukupno gledajući, na svim područjima obuhvaćenim aktivnostima SSM-a angažirana je kritična masa zaposlenika kako bi se osiguralo potpuno funkcioniranje nadzorne funkcije ESB-a početkom studenoga 2014. Velik broj zaprimljenih prijava (više od 20 000) također potvrđuje postojanje znatnog interesa za radna mjesta u SSM-u.
- **Zajednički su nadzorni timovi u funkciji i spremni započeti svakodnevni nadzor značajnih banaka.** Zajednički nadzorni timovi glavna su operativna struktura za provedbu nadzora od strane SSM-a. U zapošljavanju njihova osoblja ostvaren je dobar napredak. Od 403 djelatnika predviđena proračunom, od 1. studenoga više od 330 njih radi u glavnim upravama ESB-a Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II, uključujući 61 koordinatora zajedničkih nadzornih timova. Zapošljavanje djelatnika na strani nacionalnih nadležnih tijela također napreduje usprkos određenim poteškoćama zbog toga što neke od djelatnika imenovanih u zajedničke nadzorne timove zapošljava ESB, a neka nacionalna nadležna tijela pak provode unutarnje restrukturiranje. U okviru pripremnih radnji za početak rada zajedničkih nadzornih timova 4. studenoga 2014., održani su početni sastanci s domaćim nacionalnim nadležnim tijelima i odgovarajućim bankama, nakon kojih su uslijedili redoviti kontakti.
- **„Vodič o nadzoru banaka“ objavljen je na svim službenim jezicima europodručja 29. rujna 2014.** Nadograđujući se na Uredbu o SSM-u i Okvirnu uredbu o SSM-u, u vodiču se objašnjava sveukupno funkcioniranje SSM-a na korisnicima pristupačan način. Konkretno, vodič daje pregled glavnih nadzornih postupaka i metodologija koji se primjenjuju na značajne i manje značajne kreditne institucije.
- **Upravno vijeće ESB-a odobrilo je Uredbu ESB-a o naknadama za nadzor, a objavljena je 30. listopada 2014.** nakon postupka koji je obuhvaćao javno savjetovanje i javno saslušanje. Uredbom se utvrđuju aranžmani prema kojima će ESB, počevši od studenoga 2014., ubirati godišnju naknadu za nadzor za troškove proizišle iz njegove nove uloge, i ona stupa na snagu 1. studenoga 2014.

- **Pripreme radnje** također su u podmakloj fazi u mnogim drugim područjima kao što su informacijsko-tehnološka infrastruktura, poslovne prostorije, unutarnja i vanjska komunikacija, organizacija logistike te pravne i statističke službe. To će također omogućiti da SSM bude u punoj funkciji 4. studenoga 2014.

1. UVOD

Uredba o SSM-u² zahtijeva od Europske središnje banke (ESB) da od 3. studenoga 2013. Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije i Europskoj komisiji šalje tromjesečna izvješća o napretku u operativnoj provedbi Uredbe o SSM-u.

U skladu s aranžmanima o odgovornosti postignutim s Europskim parlamentom³ i Vijećem EU-a⁴, ta izvješća trebaju obuhvaćati, između ostalog:

- interne pripreme, organizaciju i planiranje rada
- konkretne mjere za ostvarivanje obveze o odvajanju funkcija monetarne politike od nadzornih funkcija
- suradnju s drugim nacionalnim nadležnim tijelima ili nadležnim tijelima EU-a
- eventualne prepreke s kojima se ESB suočio u pripremi nadzornih zadaća
- sve događaje koji izazivaju zabrinutost ili izmjene Kodeksa ponašanja.

Prvo Tromjesečno izvješće o SSM-u, koje je objavljeno 4. veljače 2014., obuhvatilo je razdoblje od 3. studenoga 2013. do 3. veljače 2014. te pripremne radnje koje su poduzete od sastanka na vrhu država članica europodručja održanog 29. lipnja 2012. Drugo takvo izvješće obuhvatilo je razdoblje od 4. veljače do 3. svibnja 2014., a treće je obuhvatilo razdoblje od 4. svibnja do 3. kolovoza 2014. Ovo četvrto i konačno izvješće obuhvaća razdoblje od 4. kolovoza do 3. studenoga 2014. Pripremio ga je osoblje ESB-a i odobrio Nadzorni odbor, uz konzultacije s Upravnim vijećem ESB-a.

2. USPOSTAVA UPRAVLJAČKIH STRUKTURA SSM-a

2.1. NADZORNI ODBOR I UPRAVLJAČKI ODBOR

Tijekom izvještajnog razdoblja Nadzorni odbor održao je osam sastanaka, a Upravljački odbor tri sastanka.

² Uredba Vijeća (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija (SL L 287, 29.10.2013., str. 63).

³ Međuinstitucionalni sporazum Europskog parlamenta i Europske središnje banke o praktičnim modalitetima provedbe demokratske odgovornosti i nadzora nad izvršavanjem zadaća dodijeljenih ESB-u u okviru Jedinstvenog nadzornog mehanizma (SL L 320, 30.11.2013., str. 1).

⁴ Memorandum o razumijevanju između Vijeća Europske unije i Europske središnje banke o suradnji na postupcima u vezi s Jedinstvenim nadzornim mehanizmom, koji je stupio na snagu 12. prosinca 2013.

Nadalje, Nadzorni je odbor u srpnju uspješno isprobao svoju opremu za hitne telekonferencije te je nakon toga u kolovozu održao redovni sastanak putem telekonferencije. Od rujna 2014. predstavnik litavske središnje banke Lietuvos bankas sudjeluje na sastancima Nadzornog odbora u svojstvu promatrača, s obzirom na to da Litva 1. siječnja 2015. pristupa europodručju.

Osim formalnih sastanaka, između članova Nadzornog odbora održano je mnogo neformalnih razmjena mišljenja u okviru posjeta predsjednice i potpredsjednice državama članicama. Konkretno, u skladu s opredjeljenjem da će do kraja 2014. posjetiti nadzorna tijela svih država članica sudionica, koje je izrazila na saslušanju pred Europskim parlamentom u okviru postupka odabira u studenome 2013., predsjednica se do sada sastala s odborima i osobljem 22 (od 24) nadzorna tijela iz europodručja.

U skladu s Poslovníkom Nadzornog odbora, predstavnici Europske komisije i Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) pozvani su na neke od sastanaka Nadzornog odbora kako bi osigurali optimalnu interakciju s jedinstvenim tržištem o više pitanja.

Slijedom postupka započetog u ožujku, Nadzorni je odbor tijekom izvještajnog razdoblja pripremio 120 konačnih odluka kojima se utvrđuje značajnost nadziranih institucija, a koje je Upravno vijeće donijelo u skladu s postupkom o neisticanju prigovora sukladno Uredbi o SSM-u i koje su uredno proslijeđene odgovarajućim institucijama na svim odgovarajućim službenim jezicima. Ukupno gledajući, priprema i donošenje tih odluka tekli su glatko, iako su predstavljale znatne analitičke, pravne i logističke izazove. Popisi značajnih i manje značajnih banaka objavljeni su na mrežnim stranicama ESB-a do 4. rujna 2014., roka utvrđenog Okvirnom uredbom o SSM-u.

Nadzorni je odbor u listopadu potvrdio rezultate sveobuhvatne procjene, koji su prihvaćeni na uzastopnim sastancima Nadzornog odbora i Upravnog vijeća.

U skladu s Okvirnom uredbom o SSM-u, ESB može odlučiti preuzeti nadzorne postupke koje su pokrenula nacionalna nadležna tijela, a koji nisu završeni do 4. studenoga 2014. Kako bi utvrdio u kojim slučajevima ESB treba pokrenuti te postupke, ESB je slijedio opće načelo da postupci koji su u tijeku trebaju ostati u nadležnosti odgovarajućeg nacionalnog nadležnog tijela. Pri odstupanju od tog načela ESB je primijenio dva ključna kriterija: očekivano trajanje i značajnost postupka. Nadzorni odbor odlučio je 13. listopada 2014. koje postupke namjerava preuzeti.

2.2. ADMINISTRATIVNI ODBOR ZA PREISPITIVANJA

Nakon poziva za iskaz interesa koji je ESB objavio u svibnju 2014., Upravno je vijeće ESB-a 8. rujna 2014. imenovalo članove Administrativnog odbora za preispitivanja na mandat od pet godina koji se može obnoviti jedanput. Pet članova Administrativnog odbora su: g. Jean-Paul

Redouin (predsjednik), gđa Concetta Brescia Morra (potpredsjednica), g. F. Javier Arístegui Yáñez, g. André Camilleri i g. Edgar Meister. Dvojica zamjenika, koji privremeno zamjenjuju članove Administrativnog odbora u slučaju privremene spriječenosti ili drugih okolnosti navedenih u Odluci ESB/2014/16⁵, su g. Kaarlo Jännäri i g. René Smits. Članovi Administrativnog odbora djeluju neovisno i u interesu javnosti te ne podliježu uputama ESB-a.

Administrativni odbor obavlja interno administrativno preispitivanje nadzornih odluka ESB-a koje donosi Upravno vijeće ESB-a u skladu s postupkom o neisticanju prigovora ako takvo preispitivanje zatraži fizička ili pravna osoba kojoj je odluka upućena, ili za koju je takva odluka od izravne ili pojedinačne važnosti. Administrativni odbor mora donijeti mišljenje o preispitivanju najkasnije u roku od dva mjeseca od dana primitka zahtjeva za preispitivanje. U svojem mišljenju, koje nije obvezujuće za Nadzorni odbor i Upravno vijeće, Administrativni odbor će predložiti je li potrebno spornu odluku ukinuti, ili je zamijeniti odlukom istovjetnog sadržaja ili novom odlukom.⁶

Administrativni odbor za preispitivanja započeo je s radom u rujnu, odmah nakon imenovanja svojih članova. U radu mu pomažu Tajništvo Nadzornog odbora i drugi odjeli ESB-a, već prema potrebi. Tajnik Nadzornog odbora također djeluje kao tajnik Administrativnog odbora.

2.3. ODBOR ZA POSREDOVANJE

Kako je navedeno u trećem Tromjesečnom izvješću, Odbor za posredovanje SSM-a osnovan je sukladno Uredbi ESB/2014/26 od 2. lipnja 2014. (Uredba o Odboru za posredovanje)⁷ s ciljem odvajanja zadaća monetarne politike od nadzornih zadaća, kako je propisano člankom 25. stavkom 5. Uredbe o SSM-u. Odbor za posredovanje mora biti sastavljen od po jednog predstavnika država članica sudionica, izabranih iz redova članova Upravnog vijeća i Nadzornog odbora. Postupak imenovanja članova Odbora za posredovanje mora biti u skladu sa zahtjevom utvrđenim u spomenutoj Uredbi o Odboru za posredovanje, prema kojoj predsjednik Odbora za posredovanje, koji je potpredsjednik Nadzornog odbora i nije član Odbora za posredovanje, „pruža pomoć u postizanju ravnoteže između članova Upravnog vijeća i članova Nadzornog odbora“.

U tu je svrhu ESB predsjedniku Vijeća EU-a predložio postupak godišnje rotacije za imenovanje članova. Taj je prijedlog razmotren s drugim ministrima ECOFIN-a i naknadno

⁵ Odluka ESB/2014/16 od 14. travnja 2014. o osnivanju Administrativnog odbora za preispitivanja i njegovih pravila postupanja (SL L 175, 14.6.2014., str. 47).

⁶ U skladu s člankom 17. Odluke ESB/2014/16, konačni ishod preispitivanja Administrativnog odbora za preispitivanja u svakom pojedinačnom slučaju jest donošenje novog nacrtu odluke od strane Upravnog vijeća na prijedlog Nadzornog odbora i uzimajući u obzir mišljenje Administrativnog odbora. Novim nacrtom odluke može se izmijeniti, ukinuti ili ostaviti nepromijenjen tekst prvotne odluke. U tom pogledu Nadzorni odbor i Upravno vijeće primjenjuju standardni postupak o neisticanju prigovora u kojem se uz predloženi novi nacrt odluke dostavlja mišljenje Administrativnog odbora.

⁷ Uredba ESB/2014/26 od 2. lipnja 2014. o osnivanju Odbora za posredovanje i o njegovom poslovniku (SL L 179, 19.6.2014., str. 72).

usuglašen. On uključuje osnivanje dviju skupina država članica podjednake veličine (svaka skupina trenutačno ima devet članica), na temelju protokola redosljeda država članica na njihovim nacionalnim jezicima i sadašnjeg članstva u SSM-u. Od vlada država članica iz prve skupine zatraženo je da imenuju svojeg člana Upravnog vijeća, a od onih iz druge skupine svojeg člana Nadzornog odbora, u oba slučaja na razdoblje od godinu dana. Sljedeće bi godine imenovani članovi zamijenili uloge, odnosno članovi Nadzornog odbora zamijenili bi članove Upravnog vijeća i obrnuto. To ne bi dovelo u pitanje ulogu država članica čija valuta nije euro koje sudjeluju u SSM-u u bliskoj suradnji, čije bi vlade tada bile pozvane da imenuju svojeg člana Nadzornog odbora. To bi zahtijevalo prilagodbu postupka rotacije.

3. USPOSTAVA NADZORNE FUNKCIJE U ESB-u

3.1. POPUNA RADNIH MJESTA

Zapošljavanje za SSM teče zadovoljavajućim tempom. Interes za oglašena radna mjesta u SSM-u iskazali su kandidati iz privatnog i javnog sektora u svim zemljama EU-a. ESB je ukupno zaprimio više od 20 000 prijava za radna mjesta u temeljnoj nadzornoj funkciji.

Akcija zapošljavanja organizirana je od vrha nadolje kako bi se rukovoditeljima omogućilo da odaberu svoje timove. Kao rezultat tih napora, ukupno je odabrano malo manje od 900 djelatnika od otprilike 1.000 radnih mjesta predviđenih proračunom i oni su do početka studenoga 2014. već bili na svojim radnim mjestima u pet poslovnih područja SSM-a, kao i u zajedničkim službama povezanim s njima⁸. Nadalje, više drugih mjesta već je popunjeno osobljem koje će se pridružiti u kasnijoj fazi (ugovori s danom početka primjene nakon 1. studenoga 2014.). Većina akcija zapošljavanja za preostala radna mjesta završena je do kraja listopada. S obzirom na opće opredjeljenje da se tijekom akcije zapošljavanja ne dovodi u pitanje kvaliteta, neka radna mjesta nisu popunjena do kraja početnih akcija. Za ta je mjesta sada raspisan novi natječaj, a oglasi za njih dodatno su prilagođeni kako bi se povećala vjerojatnost pronalaženja odgovarajućih kandidata u drugom krugu zapošljavanja. Ukupno gledajući, na svim područjima obuhvaćenim aktivnostima SSM-a angažirana je kritična masa zaposlenika kako bi se osiguralo potpuno funkcioniranje nadzorne funkcije ESB-a početkom studenoga 2014. Pored toga, tijekom pripremnih radnji za SSM, ESB je imao podršku oko 200 kolega iz nacionalnih nadležnih tijela koji su se nakratko pridružili ESB-u. Mnogi su od njih

⁸ Proračunom za 2014. za potrebe SSM-a predviđeno je 1.073,5 ekvivalenata punog radnog vremena, od kojih je 984,5 na neodređeno vrijeme, a 89 na određeno vrijeme.

nakon toga bili uspješni u akcijama zapošljavanja pa će stoga ostati u ESB-u na određeno vrijeme te na taj način osigurati kontinuitet.

3.2. ZAJEDNIČKI NADZORNI TIMOVI

Za operativni nadzor značajnih banaka bit će zaduženi zajednički nadzorni timovi. Svakim zajedničkim nadzornim timom rukovodit će koordinator koji radi za ESB, a sastojat će se od više nadzornika iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela država članica sudionica.

ESB dobro napreduje u popuni zajedničkih nadzornih timova i nužnim pripremnim radnjama kako bi zajednički nadzorni timovi bili u funkciji do 4. studenoga 2014. Od 403 djelatnika predviđenih proračunom, do 1. studenoga više od 330 njih već je radilo u glavnim upravama ESB-a Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II, uključujući 61 koordinatora zajedničkih nadzornih timova (neki koordinatori pokrivaju više od jednog zajedničkog nadzornog tima). Međutim, neki od primljenih djelatnika još uvijek su radili na finalizaciji sveobuhvatne procjene pa stoga do 1. studenoga nisu bili na raspolaganju za rad u zajedničkim nadzornim timovima. Nadalje, neka od preostalih radnih mjesta nadzornika i analitičara ponovno su oglašena, nakon čega su početkom listopada dovršene odgovarajuće akcije zapošljavanja.

Sa stanovišta nacionalnih nadležnih tijela, popuna zajedničkih nadzornih timova također dobro napreduje. ESB je zatražio točne podatke o imenovanju zaposlenika nacionalnih nadležnih tijela u zajedničke nadzorne timove te su mu dostavljeni krajem kolovoza 2014. Međutim, nacionalna nadležna tijela trenutačno se suočavaju s određenim poteškoćama u popuni zajedničkih nadzornih timova zbog toga što neke od djelatnika koji su imenovani u zajedničke nadzorne timove zapošljava ESB, a neka nacionalna nadležna tijela pak provode unutarnje restrukturiranje. Zbog toga će njihov konačan broj biti poznat tek krajem ove godine.

Sve u svemu, zajednički su nadzorni timovi u funkciji i spremni 4. studenoga 2014. započeti svakodnevni nadzor značajnih banaka, bez obzira na preostale, već spomenute poteškoće.

Tijekom izvještajnog razdoblja s domaćim nacionalnim nadležnim tijelima značajnih institucija održani su početni sastanci o zajedničkim nadzornim timovima, kao i nekoliko sastanaka o daljnjim aktivnostima. Koordinatori zajedničkih nadzornih timova i njihovo osoblje ESB-a stupili su u kontakt s nacionalnim nadležnim tijelima i povećali svoj angažman u nadzornim aktivnostima. Nadalje, poboljšali su svoje znanje o povijesti nadzora i profilu rizika odgovarajućih banaka te se sastali s predstavnicima tih banaka radi međusobnog upoznavanja. Zajednički nadzorni timovi također su započeli redovite kontakte s osobljem ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela o operativnim pitanjima.

Zajednički nadzorni timovi od lipnja sudjeluju u svojstvu promatrača na sastancima nadzornih kolegija i skupina za upravljanje krizama kako bi se pripremili za svoju ulogu u preuzimanju predsjedanja tim skupinama od 4. studenoga 2014., nakon što ESB postane jedinstveni nadzornik odgovarajućih banaka.

Koordinatori zajedničkih nadzornih timova pružaju dodatnu potporu u provedbi sveobuhvatne procjene, posebice u pripremama i predstavljanju djelomičnih i preliminarnih nalaza odgovarajućim bankama u okviru dijaloga o nadzoru. Najvažnija prateća aktivnost jest ocjena planova adekvatnosti kapitala koje banke moraju dostaviti u slučaju manjka.

Pored tih aktivnosti, zajednički nadzorni timovi pripremaju Program nadzornog ispitivanja (SEP) za 2015. za svaku značajnu banku u bliskoj suradnji s glavnom upravom Mikrobonitetni nadzor IV (koja je zadužena za horizontalne funkcije i specijalizirane službe) te također provode terensku provjeru sustava procjene rizika (RAS) i metodologije i procedure SSM-ovog postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP). Članovi zajedničkih nadzornih timova iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela blisko surađuju na tim projektima.

Naposljetku, zajednički nadzorni timovi započeli su provjeru sustava upravljanja informacijama (IMAS), infrastrukturnog alata za upravljanje radnim i poslovnim procesima zajedničkih nadzornih timova i sredstva za sigurnu međusobnu komunikaciju članova zajedničkih nadzornih timova u ESB-u i nacionalnim nadležnim tijelima.

3.3. ODVAJANJE FUNKCIONALNIH PODRUČJA

Uredba o SSM-u zahtijeva od ESB-a da donese i objavi sva potrebna interna pravila kako bi se osiguralo odvajanje nadzorne funkcije s jedne strane od funkcionalnih područja monetarne politike i drugih zadaća ESB-a s druge strane, uključujući pravila o poslovnoj tajni i razmjeni informacija.

Pored već poduzetih mjera na području organizacijskog i postupovnog odvajanja radi provedbe zahtjeva iz Uredbe o SSM-u, 17. rujna 2014. Upravno vijeće donijelo je odluku ESB-a (Odluka ESB/2014/39)⁹ o provedbi odvajanja funkcija monetarne politike od nadzornih funkcija ESB-a. Ta odluka sadržava, između ostalog, odredbe o poslovnoj tajni i razmjeni informacija između ta dva područja politike. Odluka je stupila na snagu 18. listopada 2014. Sadržaj te odluke usredotočen je na opća načela i omogućuje dodatne konkretne aranžmane o modalitetima unutarnjeg ustrojstva ESB-a. Ona obuhvaća organizacijske aspekte, odnosno samostalnost u odlučivanju, odredbu o poslovnoj tajni te pravila o razmjeni informacija između nadzornih funkcija i funkcija monetarne politike ESB-a.

⁹ Odluka ESB/2014/39 (SL L 300, 18.10.2014., str. 57).

Pravila o razmjeni informacija između ta dva područja omogućuju ESB-u da ispuni svoje mnogobrojne zadaće učinkovito i djelotvorno, a da se pritom izbjegne neprimjeren utjecaj jednog područja na drugo i dovoljno zaštite povjerljive informacije. Režim zaštite podataka ESB-a činit će tako osnovu za razvrstavanje i razmjenu informacija unutar ESB-a.

Razmjena povjerljivih informacija uvijek se mora obavljati prema načelu nužnog poznavanja i njome se ne smiju dovoditi u pitanje politički ciljevi tih dviju političkih funkcija. U slučaju sukoba interesa, Izvršni odbor odlučuje o pravima pristupa povjerljivim informacijama.

U pogledu razmjene povjerljivih informacija između funkcija monetarne politike i nadzornih funkcija, Odlukom je propisano da se anonimizirani FINREP i COREP podatci¹⁰, kao i povjerljive skupne analize (koje ne sadrže niti pojedinačne bankovne podatke niti politički osjetljive podatke), mogu razmjenjivati u skladu s režimom zaštite podataka. Što se tiče neobrađenih podataka, odnosno razmjene podataka i procjena o nadzoru pojedinačnih banaka (posebice u pogledu pojedinačnih institucija ili politički osjetljivih podataka), pristup će biti ograničeniji i zahtijevat će suglasnost Izvršnog odbora.

Odluka se primjenjuje samo na ESB. Ona se ne bavi razmjenom informacija unutar SSM-a (odnosno između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela), što će se razmotriti zasebno.

3.4. KODEKS PONAŠANJA ZAPOSLENIKA I RUKOVODITELJA ESB-a UKLJUČENIH U NADZOR BANAKA

U skladu s Uredbom o SSM-u, Upravno vijeće ESB-a mora utvrditi i objaviti Kodeks ponašanja zaposlenika i rukovoditelja ESB-a uključenih u nadzor banaka. ESB je pripremio nacrt pravila etičkog ponašanja unutar cjelokupnog preispitivanja etičkog okvira koji se odnosi na sve zaposlenike ESB-a. Ta će nova pravila uzeti u obzir zahtjeve iz Uredbe o SSM-u i Međuinstitucionalnog sporazuma Europskog parlamenta i ESB-a. Nakon savjetovanja s Nadzornim odborom i predstavnicima zaposlenika, Izvršni odbor ESB-a uputio je prijedlog Upravnom vijeću ESB-a na razmatranje i donošenje. U skladu s Međuinstitucionalnim sporazumom, ESB je obavijestio Europski parlament o glavnim elementima predviđenog Kodeksa ponašanja prije njegova donošenja.

¹⁰ FINREP (financijsko izvješćivanje) i COREP (zajedničko izvješćivanje) dio su provedbenih tehničkih standarda EBA-e. FINREP se odnosi na prikupljanje financijskih podataka od bankovnih institucija te predstavlja standardizirani oblik njihovih godišnjih izvještaja (bilanca, račun dobiti i gubitaka te detaljni dodatci). COREP se odnosi na prikupljanje podataka, također u standardiziranom obliku, u vezi s izračunima iz Prvog stupa, odnosno pojedinostima o vlastitim sredstvima, odbitcima i kapitalnim zahtjevima (kreditnom, tržišnom i poslovnom riziku), kao i velikim izloženostima.

3.5. KODEKS PONAŠANJA ČLANOVA NADZORNOG ODBORA

U skladu s Poslovníkom ESB-a, Nadzorni odbor ESB-a mora donijeti i nadopunjavati Kodeks ponašanja radi pružanja smjernica svojim članovima, a bit će objavljen na mrežnim stranicama ESB-a. ESB trenutačno priprema pravila etičkog ponašanja za članove Nadzornog odbora. Ta će pravila uzeti u obzir zahtjev iz Uredbe o SSM-u za uspostavu i provedbu sveobuhvatnih i formalnih postupaka i primjerenih rokova kako bi se unaprijed utvrdili i spriječili mogući sukobi interesa članova Nadzornog odbora kao rezultat naknadnog zaposlenja.

3.6. PITANJA POLITIKE LJUDSKIH POTENCIJALA SSM-a

Uspostava SSM-a ima znatne implikacije u pogledu ljudskih potencijala koje nadilaze već spomenute prvotne potrebe za osobljem. Nužna, dosad nezabilježena intenzivna suradnja ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, osobito kroz zajedničke nadzorne timove i timove za nadzor na licu mjesta, kao i uspješnost odabranog „matričnog modela upravljanja“, u velikoj mjeri ovisi i o dovoljnoj usklađenosti suradnika na svim razinama. To zahtijeva usklađivanje nekih ključnih politika ljudskih potencijala, iako će općenito razne institucije koje čine SSM i dalje imati različite uvjete zapošljavanja. Važni koraci poduzeti su u dolje navedenim područjima.

- **Povratne informacije o uspješnosti:** ESB i nacionalna nadležna tijela zajedno su izradili okvir za povratne informacije kako bi se mogao priznati i vrednovati doprinos zaposlenika koji rade za zajedničke timove radi postizanja visokog stupnja uspješnosti, a taj bi okvir nacionalna nadležna tijela mogla upotrijebiti za lokalne postupke vrednovanja. U pogledu zaštite podataka, ESB je u postupku pokretanja savjetovanja s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka.
- **Program edukacije:** Radi uspješnog prenošenja znanja i razvoja vještina te kao podrška promjeni i promicanju zajedničke kulture u okviru SSM-a, izrađen je program edukacije koji obuhvaća sljedeće teme: upravljanje, metodologiju, rukovoditeljske i društveno-komunikacijske vještine, informacijske tehnologije i edukaciju za nove djelatnike.
- **Mobilnost unutar SSM-a:** Uredba o SSM-u zahtijeva od ESB-a da „zajedno sa svim nacionalnim nadležnim tijelima uspostavi mehanizme kako bi se osigurala odgovarajuća razmjena i upućivanje osoblja iz nacionalnih nadzornih tijela i između njih“. Razmjena i upućivanje osoblja smatra se važnim pokretačem za uspostavu zajedničke kulture nadzora. Tijekom uspostave SSM-a snažan naglasak je stavljen na mobilnost unutar zajedničkih nadzornih timova (odnosno na koordinate zajedničkih nadzornih timova, nacionalne potkoordinate i stručno osoblje).

3.7. JEZIČNA POLITIKA

Pravni okvir za jezičnu politiku SSM-a prvenstveno je utvrđen Uredbom Vijeća br. 1 iz 1958. o jezicima kojima će se koristiti institucije EU-a. Okvirna uredba o SSM-u utvrđuje jezičnu politiku koja će se donijeti radi komunikacije između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela te između SSM-a i nadziranih subjekata.

Što se tiče komunikacije unutar SSM-a, engleski jezik koristit će se u aranžmanima između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u skladu s člankom 23. Okvirne uredbе o SSM-u.

U pogledu komunikacije s nadziranim subjektima, člankom 24. Okvirne uredbе o SSM-u predviđeno je da svaki dokument koji nadzirani subjekt dostavlja ESB-u može biti sastavljen na bilo kojem od službenih jezika EU-a te da nadzirani subjekt ima pravo na odgovor na tom jeziku. ESB i nadzirani subjekti mogu se sporazumjeti da će u svojoj pisanoj komunikaciji isključivo upotrebljavati jedan službeni jezik EU-a, čak i u odnosu na nadzorne odluke ESB-a. Nadzirani subjekti mogu u bilo kojem trenutku raskinuti takav sporazum, a promjene će utjecati samo na one dijelove nadzornog postupka ESB-a koji još nisu provedeni. Pored toga, kad sudionici usmene rasprave zatraže davanje iskaza na nekom od službenih jezika EU-a koji nije jezik nadzornog postupka ESB-a, ESB mora biti obaviješten dovoljno rano kako bi mogle biti poduzete potrebne pripreme.

Većina značajnih banaka (85) prihvatila je engleski kao svoj jezik komunikacije sa ESB-om, dok je manja skupina od 34 banke, uključujući većinu banaka iz Njemačke te nekoliko pojedinačnih banaka iz Austrije, Belgije, Cipra, Finske, Francuske, Italije i Slovenije, izrazila želju da se u komunikaciji koriste svojim nacionalnim jezikom.

4. PRAVNI OKVIR

4.1. DOVRŠETAK UREDBE ESB-a O NAKNADAMA ZA NADZOR

ESB je objavio Uredbu ESB-a o naknadama za nadzor 30. listopada, a stupit će na snagu 1. studenoga 2014. Uredbu je donijelo Upravno vijeće nakon javnog savjetovanja, uključujući i javno saslušanje. Njome se utvrđuju aranžmani prema kojima će ESB, počevši od studenoga 2014., ubirati godišnju naknadu za nadzor za troškove proizišle iz njegove nove nadzorne uloge.

Uredbom se utvrđuje metodologija: (i) određivanja ukupne visine godišnje naknade za nadzor, (ii) izračuna iznosa koji će plaćati svaka nadzirana banka ili bankovna grupa i (iii) naplate godišnje naknade za nadzor.

Do zaključnog dana javnog savjetovanja u srpnju, ESB je zaprimio 31 skup primjedaba od tržišnih i bankovnih udruga, kreditnih i financijskih institucija, središnjih banaka, nadzornih i drugih tijela te pojedinaca. Ključni elementi predloženog okvira naknade dobili su dobru podršku. Zaprimiteljne primjedbe dovele su do izmjene okvira naknade za nadzor u pogledu izuzimanja odštete koju ESB plaća trećim osobama iz iznosa koji se naplaćuje putem naknada za nadzor, dana kad nadzirani subjekti podnose izvješće o faktorima na kojima se temelji izračun naknade i izuzimanja društava kćeri sa sjedištem u državama članicama nesudionicama iz izračuna naknade, kako je predviđeno stavkom 77. preambule Uredbe o SSM-u. Podrobne informacije o tome kako su riješene primjedbe zaprimljene u okviru javnog savjetovanja navedene su u izjavi o povratnim informacijama koja je objavljena na mrežnim stranicama ESB-a.

U predstojećem razdoblju ESB će nastaviti provoditi okvir naknade za nadzor, s posebnim naglaskom na uspostavi kontakata s nadziranim subjektima. U tom pogledu, kako bi se olakšala uspostava okvira naknade za nadzor, potrebno je da banke dužnice do kraja prosinca 2014. ESB-u dostave podatke za kontakt. Očekuje se da će prva obavijest o naknadi biti izdana krajem 2015. za razdoblje od 14 mjeseci: od studenoga i prosinca 2014. do kraja 2015. godine.

4.2. PRAĆENJE ODLUKE ESB-A O BLISKOJ SURADNJI

Sukladno Uredbi o SSM-u, države članice čija valuta nije euro mogu sudjelovati u SSM-u u okviru režima bliske suradnje. Iako članak 7. Uredbe o SSM-u utvrđuje glavne uvjete za uspostavu bliske suradnje između ESB-a i nadležnih tijela države članice koja podnosi zahtjev, postupovni aspekti – primjerice određivanje vremena i sadržaj zahtjeva za uspostavu bliske suradnje, njegova ocjena od strane ESB-a i konačno donošenje odluke ESB-a – utvrđeni su Odlukom ESB/2014/5 koja je stupila na snagu 27. veljače 2014.¹¹

Do sada nije podnesen nijedan zahtjev za stupanje u blisku suradnju u skladu sa spomenutom procedurom. Ipak, ESB je od nekih država članica dobio neformalne iskaze interesa te je s njima organizirao bilateralne sastanke u cilju njihova mogućeg stupanja u aranžmane o bliskoj suradnji.

¹¹ Odluka ESB/2014/5 od 31. siječnja 2014. o bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima država članica sudionica čija valuta nije euro (SL L 198, 5.7.2014., str. 7).

5. NADZORNI MODEL

5.1. DOVRŠETAK NADZORNOG PRIRUČNIKA

Nadzorni priručnik interni je dokument namijenjen osoblju SSM-a u kojem se opisuju procesi i metodologija nadzora kreditnih institucija te postupci suradnje unutar SSM-a i s tijelima izvan njega. Nadzorni je odbor u rujnu 2014. prihvatio revidiranu verziju Nadzornog priručnika, u kojem je naglasak na postupku nadzorne provjere i ocjene (SREP). Priručnik sada služi kao podrška planiranju aktivnosti za 2015. godinu.

Nadzorni priručnik obuhvaća sljedeća područja:

- sastav i popunu zajedničkih nadzornih timova
- nadzorne procese i postupke
- funkcije i odgovornosti unutar SSM-a
- metodologiju nadzora na licu mjesta
- metodologiju i postupak za SREP SSM-a u skladu s EBA-inim smjernicama za SREP.

Osoblje SSM-a započelo je terensku provjeru metodologije SREP-a kako bi procijenilo postojanost sustava procjene rizika i predložilo daljnja poboljšanja.

Nadzorni priručnik trebao bi biti živi dokument koji će se dopunjavati podacima o novim tržišnim kretanjima i praktičnoj provedbi nadzora.

5.2. OBJAVA VODIČA O NADZORU BANAKA

SSM podliježe obvezi objavljivanja informacija kako bi osigurao da i javnost i nadzirani subjekti budu primjereno obaviješteni o njegovu nadzornom modelu. Konkretno, Međuinstitucionalni sporazum zahtijeva od ESB-a da na svojim mrežnim stranicama objavi vodič o praktičnoj provedbi nadzora.

ESB je 29. rujna 2014. objavio dokument pod naslovom „Vodič o nadzoru banaka“. U vodiču se na korisnicima pristupačan način objašnjava sveukupno funkcioniranje SSM-a i daje pregled glavnih postupaka i metodologija nadzora koji se primjenjuju na značajne i manje značajne kreditne institucije. Na primjer, opisuje se rad zajedničkih nadzornih timova i utvrđuje kako poslovna područja SSM-a trebaju međusobno djelovati u razvoju nadzornog ciklusa. Cilj je vodiča pomoći nadziranim subjektima da bolje razumiju ključne nadzorne postupke SSM-a i po potrebi prilagode svoje interne procedure.

Vodič se nadograđuje na Uredbu o SSM-u i Okvirnu uredbu o SSM-u te je dostupan na svim službenim jezicima europodručja i litavskom. On nije izrađen kako bi utvrdio određene zakonske uvjete te prema tome ne stvara nikakve zakonske obveze, kako ni za kreditne institucije tako ni za SSM.

6. PRIPREMA DRUGIH VAŽNIH ASPEKATA RADA

6.1. OKVIR NADZORNOG IZVJEŠĆIVANJA

Tijekom prethodnog izvještajnog razdoblja rad na okviru podataka i izvješćivanja SSM-a bio je usredotočen na dovršetak priprema za nacrt Uredbe ESB-a o izvješćivanju o podacima za potrebe financijskog nadzora. Taj je nacrt Uredbe ESB-a upućen na javno savjetovanje 23. listopada 2014. Sukladno Međuinstitucionalnom sporazumu, prije pokretanja javnog savjetovanja nacrt Uredbe ESB-a upućen je Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta.

Izvješćivanje o podacima za potrebe financijskog nadzora trenutačno je obvezno samo za institucije koje primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvješćivanja (MFSI) na konsolidiranoj razini. Cilj je nacrtu Uredbe ESB-a o izvješćivanju o podacima za potrebe financijskog nadzora proširiti redovito izvješćivanje na konsolidirana izvješća banaka u okviru nacionalnih računovodstvenih okvira, kao i na samostalna izvješća (odnosno ona koja obuhvaćaju samo jednu pravnu osobu). Sukladno tomu, uzeto je u obzir načelo razmjernosti. Nacrt Uredbe ESB-a ne zadire u računovodstvene standarde koje u svojim konsolidiranim ili godišnjim izvještajima primjenjuju nadzirane grupe i subjekti, niti mijenja računovodstvene standarde koji se primjenjuju na nadzorno izvješćivanje. Nadalje, u skladu s Uredbom o kapitalnim zahtjevima EBA je obaviještena da će ESB, kao nadležno tijelo, iskoristiti svoje diskrecijsko pravo radi prikupljanja izvješća o financijskom nadzoru od značajnih nadziranih grupa, kako je predviđeno provedbenim tehničkim standardima o nadzornom izvješćivanju.

Na području statistike, ESB je uspostavio potreban organizacijski ustroj za upravljanje podacima iz izvješća o nadzoru i pružanje usluga aktivnostima nadzora banaka koje se odnose na te podatke. Redovito prikupljeni podatci slat će se ESB-u kroz nacionalna nadležna tijela. Ovaj „decentralizirani“ pristup, koji je već uspješno primijenjen u prikupljanju drugih statističkih podataka, zahtijeva sudjelovanje nacionalnih nadležnih tijela u prvom sloju provjera kvalitete. Drugi sloj kontrole kvalitete provest će se u ESB-u. Te će provjere osigurati

ujednačenu primjenu jednakih standarda kvalitete podataka u svim institucijama pod nadzorom SSM-a.

6.2. INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA

Pri uspostavi SSM-a ostvaren je znatan napredak u informacijsko-tehnološkom (IT) razvoju i aktivnostima podrške.

- **Sustav upravljanja informacijama (IMAS):** IMAS će biti u funkciji 4. studenoga 2014. On će biti glavni IT alat zajedničkim nadzornim timovima i omogućit će tehničku osnovu za usklađivanje postupaka i osiguranje dosljednosti u nadzoru kreditnih institucija. Osobito u početnoj fazi SSM-a, on će biti ključni element kojim će se osigurati da svi zajednički nadzorni timovi primjenjuju zajedničku metodologiju i standarde. Interna provjera IMAS-a uspješno je provedena u kolovozu, a vanjska provjera sa sudionicima iz svih nacionalnih nadležnih tijela i nacionalnih središnjih banaka uspješno je završena krajem rujna. Važna aktivnost za početak rada IMAS-a u studenome jest edukacija svih nadzornika koji rade u okviru SSM-a, a broj korisnika veći je od 3000. Edukacijski materijali pripremljeni su usporedno s provjerama, a prvi vrhunac edukacije zabilježen je u listopadu kad je više od 200 korisnika dnevno pohađalo edukaciju diljem Europe.
- **Prikupljanje podataka, upravljanje kvalitetom podataka i analitika:** Glavni je cilj sustava podataka za nadzor banaka (SUBA) omogućiti da ESB prima određene podatke o nadzoru od svih zemalja u okviru SSM-a u formatu XBRL, a u skladu s okvirom provedbenih tehničkih standarda EBA-e. Primljeni su i uspješno obrađeni prvi nadzorni podatci koji se odnose na COREP i koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR).¹²
- **Planiranje poslovnih sredstava:** Utvrđeni su IT uvjeti za postupak naplate naknade, pri čemu je također uzet u obzir ishod javnog savjetovanja o nacrtu Uredbe ESB-a o nadzornim naknadama. Što se tiče postupka izračuna naknade, pripreme radnje na odgovarajućem tehničkom rješenju dobro napreduju. Također je započeo rad na samoposlužnom portalu za banke kako bi mogle voditi vlastitu evidenciju o plaćanju naknade odnosno računovodstvenu evidenciju. Zahvaljujući ostvarenom napretku, prvo izdanje proračuna, organizacijska struktura i izvještajna struktura SSM-a trebali bi biti dovršeni prije postupka planiranja proračuna za 2015.

¹² LCR se odnosi na predložke izvješća o koeficijentu likvidnosne pokrivenosti. U tim predlošcima izvješća jednom mjesečno prikupljaju se podatci o koeficijentu kratkoročne likvidnosti u skladu s provedbenim tehničkim standardima.

- **Suradnja, proces rada i upravljanje informacijama:** Trenutačno se provodi IT projekt za upravljanje kontaktnim podacima nadziranih institucija i rješavanje njihovih eventualnih upita; već je postignut značajan napredak, a prve su funkcije zaživjele u kolovozu 2014. U očekivanju povećanog opterećenja zbog SSM-a, također su u tijeku procjene zajedničkih IT službi i kapaciteta sustava za upravljanje dokumentima.
- **Zajedničke IT službe:**
 - Neka nacionalna nadležna tijela koja nisu dio središnjih banaka (Austrija, Malta, Luksemburg i Latvija) izvan su IT infrastrukture ESSB-a/Eurosustava („CoreNet“) i povezala su se sa svojim nacionalnim središnjim bankama. Dva nacionalna nadležna tijela (Njemačka i Austrija) izrazila su želju za uspostavom izravne veze. Međutim, to će biti moguće tek nakon uvođenja nove verzije infrastrukture CoreNeta, što je planirano za prvo tromjesečje 2015. U međuvremenu, ta su dva nacionalna nadležna tijela uspostavila privremenu vezu s njemačkom središnjom bankom Deutsche Bundesbank odnosno s austrijskom središnjom bankom Oesterreichische Nationalbank.
 - Zabilježen je zahtjev za razmjenu povjerljive elektroničke pošte i dokumenata između značajnih institucija i ESB-a. S obzirom na vremenska ograničenja, kao rješenje odabrano je korištenje elektroničke pošte putem protokola „Transport Layer Security“ (TLS¹³). Izrađen je prijedlog za provedbu tog protokola i već je započela koordinacija aktivnosti sa značajnim institucijama za provedbu tog rješenja.

7. SVEOBUHvatNA PROCJENA

Posljednji tjedni odnosno mjeseci prije objave rezultata sveobuhvatne procjene posvećeni su opsežnim aktivnostima osiguranja kvalitete u okviru pregleda kvalitete aktive i testiranja otpornosti na stres te objedinjavanju rezultata pregleda kvalitete aktive i testiranja otpornosti na stres. Neposredna interakcija nadzornika i banaka, koja se naziva i „dijalog o nadzoru“, kako bi se s bankama razmotrili djelomični i preliminarni rezultati prije njihove finalizacije, započela je krajem rujna radi objave konačnih rezultata, što je učinjeno 26. listopada 2014¹⁴.

¹³ „Transport Layer Security“ (TLS) je sigurnosni mehanizam za zaštitu e-poruka koje se prenose javnom mrežom kao što je internet.

¹⁴ Od banaka koje su bile obuhvaćene sveobuhvatnom procjenom, ukupno jedanaest svrstano je u manje značajne, zbog čega ih ESB neće izravno nadzirati. Nadalje, osam je banaka koje nisu bile obuhvaćene sveobuhvatnom procjenom, a ESB će ih izravno nadzirati kao značajne institucije. One među tim bankama koje nisu podružnice drugih značajnih banaka, bit će obuhvaćene sveobuhvatnom procjenom.

7.1. OSIGURANJE KVALITETE TESTIRANJA OTPORNOSTI NA STRES

Okvir za osiguranje kvalitete koji je primijenjen na pregled kvalitete aktive opisan je u drugom Tromjesečnom izvješću, objavljenom u svibnju 2014. Zbog toga će se ovaj odjeljak usredotočiti na postupak osiguranja kvalitete testiranja otpornosti na stres.

ESB i nacionalna nadležna tijela zajedno su radili na provedbi strogog postupka osiguranja kvalitete tijekom faze testiranja otpornosti na stres u okviru sveobuhvatne procjene, oslanjajući se na smjernice EBA-e.¹⁵ Postupak osiguranja kvalitete obuhvaćao je razgovore na koje su banke bile pozvane kako bi objasnile svoje rezultate. Pored toga, mnoge od najvažnijih stavaka u testu otpornosti na stres ocijenjene su na temelju pragova, a rezultati banaka su usklađeni ako nisu zadovoljavali kriterije, čime je teret dokazivanja stavljen na banke a ne na nacionalna nadležna tijela i ESB.

Svrha ESB-ova postupka osiguranja kvalitete bila je omogućiti da banke dosljedno primjene propisanu metodologiju i na odgovarajući način pretoče učinak osnovnog i nepovoljnog scenarija na svoju bilancu. U okviru osiguranja kvalitete uspoređeni su rezultati testiranja otpornosti na stres s ESB-ovim referentnim modelom od vrha nadalje.

Postupak osiguranja kvalitete osmišljen je tako:

- da se osiguraju jednaka pravila igre za sve: bez strogog postupka osiguranja kvalitete konzervativnije banke bile bi kažnjene u odnosu na one koje su zauzele manje razborit pristup, što bi bilo očigledno nepošteno;
- da se usredotoči na bitna pitanja: postupak osiguranja kvalitete osmišljen je tako da se brzo usredotoči na područja gdje rezultati testa otpornosti određene banke na stres mogu bitno podcijeniti učinak takvog testa na kapital.

Slično pregledu kvalitete aktive, faza testiranja otpornosti na stres u okviru sveobuhvatne procjene također je obuhvatila model „tri crte obrane“ za osiguranje kvalitete.

- Na prvoj su crti bile same banke koje su provodile testiranje otpornosti na stres odozdo prema gore u skladu s metodologijom opisanom u priručniku za testiranje otpornosti na stres u okviru sveobuhvatne procjene. Banke su imale zadatak da adekvatno ispune razne predloške EBA-e i SSM-a rezultatima testiranja otpornosti na stres.
- Druga crta obrane obuhvatila je neovisne provjere osiguranja kvalitete koje su provedene na razini nacionalnih nadležnih tijela. Te su provjere osmislila pojedinačna nacionalna nadležna tijela, a uključivale su, između ostaloga, provjere kvalitete

¹⁵ ESB je bio zadužen za osiguranje kvalitete u zemljama europodručja, kako je opisano ovdje: <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/563711/2014+EU-wide+Stress+Test++FAQs.pdf>

podataka i cjelovitost predložaka. Pored toga, nacionalna nadležna tijela bila su snažno angažirana na koordinaciji povratnih informacija u okviru postupka osiguranja kvalitete s treće crte (tj. ESB-a) prema raznim bankama u svojoj nadležnosti.

- Treća crta obrane bio je sam ESB koji je preispitivao i osporavao rezultate na temelju uvida cjelokupnog SSM-a radi osiguranja dosljedne primjene metodologije. Postupak osiguranja kvalitete pod vodstvom ESB-a bio je temeljit te je obuhvaćao provjere mnogih dimenzija (npr. kvalitete podataka, testova utvrđene namjene, kvalitativne procjene), a u njemu su sudjelovala nacionalna nadležna tijela i, prema potrebi, odgovarajuće banke. Na vrhuncu projekta, osoblje ESB-a koje je provodilo postupak osiguranja kvalitete testiranja otpornosti na stres brojilo je oko 70 stručnjaka.

7.2. OBJEDINJAVANJE PREGLEDA KVALITETE AKTIVE I TESTIRANJA OTPORNOSTI NA STRES

Ključna prednost sveobuhvatne procjene bila je ta što su rezultati pregleda kvalitete aktive korišteni za prilagodbu početne bilance koja je primijenjena u testiranju otpornosti na stres. U mjeri u kojoj su bilančni podatci na kraju 2013. prilagođeni na temelju pregleda kvalitete aktive prilagođeni su i očekivani rezultati testiranja otpornosti na stres. Postupak objedinjavanja ishoda pregleda kvalitete aktive i testiranja otpornosti na stres donekle je bio vođen iz središta jer se potpuni rezultati pregleda kvalitete aktive nisu mogli dati bankama na uvid dovoljno rano prije dana objave kako bi se omogućilo da taj postupak vode banke. Za neke elemente ishoda pregleda kvalitete aktive, banke su same trebale provesti objedinjavanje pod uvjetom da se na središnjoj razini provede odgovarajući postupak osiguranja kvalitete.

Glavna svrha objedinjavanja bila je osigurati da rezultati testiranja otpornosti na stres obuhvate nalaze pregleda kvalitete aktive kako bi se osiguralo povjerenje u snagu konačnih rezultata sveobuhvatne procjene. Za svaku banku, na procjene kreditnih gubitaka iz njezinih portfelja prikazanih na obračunskom načelu utjecali su nalazi pregleda kvalitete aktive kad su oni bili bitni. Nalazi pregleda kvalitete aktive omogućili su više uglavnom bonitetnih prilagodbi bilančnih rezultata na kraju 2013. godine. Sve promjene utvrđene pregledom kvalitete aktive mogle su se izravno primijeniti na početnu bilancu. Pored toga, pregled kvalitete aktive pružio je nove informacije o načinu na koji banke razvrstavaju i mjere kreditni rizik, kao i neke od temeljnih pretpostavki na kojima počivaju rezultati. Cilj spomenutog objedinjavanja bio je osigurati da ti podatci budu uključeni u rezultate testiranja otpornosti određene banke na stres. Ključna pretpostavka na kojoj se temelji taj pristup jest da nalazi pregleda kvalitete aktive iz 2013., ako ih se smatra bitnima, trebaju dovesti do prilagodbi projekcija orijentiranih na budućnost tijekom razdoblja testiranja otpornosti na stres. Kad je pregledom kvalitete aktive

ustanovljeno da kreditni gubici u prošlosti nisu točno izmjereni, trebalo je provjeriti projekcije kako bi se utvrdilo jesu li pravilno izrađene.

Pored objedinjavanja rezultata za aktivu prikazanu na obračunskom načelu, više elemenata pregleda izloženosti imovini po fer vrijednosti treće razine u okviru pregleda kvalitete aktive moglo je utjecati na test otpornosti na stres koji je orijentiran na budućnost. Ti se elementi okvirno mogu podijeliti u tri komponente: prilagodbe gotovinskih pozicija, prilagodbe pozicija izvedenica i prilagodbe prilagodbi kreditnom vrednovanju. Prilagodbe testa otpornosti na stres izloženosti imovini po fer vrijednosti treće razine bile su pozitivne ili negativne; međutim, te su prilagodbe bile nužne kako bi se osigurao najtočniji mogući ishod i izbjeglo dvostruko računanje.

Osiguranje kvalitete objedinjavanja obuhvatilo je neovisni izračun rezultata od strane nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a. Ti su izračuni obavljani pomoću alata za objedinjavanje koji je izradio ESB i koji je prosljeđen nacionalnim nadležnim tijelima i bankama; valja napomenuti da su u izradi tog alata provedena dva kruga terenskih provjera tijekom kojih su nacionalna nadležna tijela preispitala alat za objedinjavanje i dostavila povratne informacije. ESB je nakon toga usporedio te dvije verzije rezultata objedinjavanja, primijenivši kvantitativne i kvalitativne provjere i usuglasivši konačni model.

7.3. DIJALOG O NADZORU

Dijalog o nadzoru bio je završni element osiguranja kvalitete u okviru sveobuhvatne procjene. Glavna je svrha tih završnih razgovora održanih između zajedničkih nadzornih timova, nacionalnih nadležnih tijela i banaka bila predstaviti bankama djelomične i preliminarne rezultate prije objave konačnih rezultata kako bi im se pružila prilika da postave pitanja i daju primjedbe na nalaze sveobuhvatne procjene. To je osiguralo pravičan postupak u finalizaciji rezultata sveobuhvatne procjene. Svaka banka obuhvaćena sveobuhvatnom procjenom pozvana je na sastanak u prostorijama ESB-a u Frankfurtu na Majni tijekom dva tjedna od 29. rujna do 10. listopada 2014. Predstavnici banaka koji su sudjelovali na tim sastancima obično su bili glavni direktori, financijski direktori, direktori za upravljanje rizicima i menadžeri rizika.

Bankama su predstavljani djelomični i preliminarni rezultati u standardiziranom formatu, čime je osigurano da nijedna banka ne stekne prednost time što je dobila detaljnije informacije od svojih konkurenata. Bankama je dano 48 sati nakon sastanka da dostave pitanja i primjedbe ESB-u, s time da su neki od njih mogli dovesti do prilagodbe konačnog rezultata dotične banke prema odluci ESB-a. ESB je dao odgovore, prvo se pozabavivši najbitnijim pitanjima. Neke su banke obaviještene tijekom dijaloga o nadzoru da su dužne ponovno dostaviti svoje predloške testiranja otpornosti na stres radi prilagodbi koje je ESB smatrao nužnim kako bi se osigurala

jednaka pravila igre za sve i kvaliteta rezultata (u slučajevima kad su banke primijenile određene parametre rizika koji nisu bili u skladu s metodologijom i koji su bili značajno manje konzervativni od onih koje su primijenili njihovi konkurenti). Te su banke dobile 96 sati nakon sastanka da dostave svoje konačne podneske.

7.4. POSTUPAK KONAČNE OBJAVE

Nakon odobrenja Nadzornog odbora i Upravnog vijeća, sve banke obuhvaćene sveobuhvatnom procjenom dobile su svoje konačne rezultate 23. listopada 2014. u obliku popunjenih predložaka objave. Uz podnesak je priložen obrazac za pristanak, a banke su zamoljene da njime priopće formalni pristanak na objavu svojih rezultata u roku od 48 sati nakon njihova primitka. Sve su banke izrazile svoj pristanak na objavu.

ESB je objavio rezultate sveobuhvatne procjene 26. listopada 2014., obznanivši ishode na razini banaka u obliku standardiziranih predložaka popraćenih skupnim izvješćem u kojem se opisuju ishod na punom uzorku banaka sudionica i daju dodatne informacije o organizaciji, metodologiji i provedbi tog postupka. Odgovarajući dokumenti dostupni su na mrežnim stranicama ESB-a.

Rezultat pregleda kvalitete aktive ukupne su prilagodbe knjigovodstvene vrijednosti imovine banaka sudionica na dan 31. prosinca 2013. u iznosu 47,5 milijarda EUR. U nepovoljnom scenariju predviđa se smanjenje ukupnog raspoloživog kapitala banaka za 215,5 milijarda EUR (22 % kapitala koji drže banke sudionice). Ako se uzme u obzir dodatni učinak veće rizikom ponderirane aktive ukupni učinak na kapital u nepovoljnom scenariju povećava se na 262,7 milijarda EUR. Zbog tog učinka na kapital koeficijent osnovnog kapitala (CET1) za medijansku banku sudionicu smanjuje se za 4.0 postotna boda s 12,4 % na 8,3 % 2016. godine. Ukupno gledajući, sveobuhvatnom procjenom utvrđeno je, nakon što su projicirane stope solventnosti uspoređene s pragovima koji su određeni za ovaj postupak, da 25 banaka sudionica zajedno ima manjak kapitala u iznosu 24,6 milijarda EUR.

Gorenavedeni podatci kao svoje polazište uzimaju stanje bilance banaka sudionica na dan 31. prosinca 2013. Međutim, od početka sveobuhvatne procjene banke su nastavile jačati svoju solventnost, primjerice povećanjem kapitala. U svih 130 banaka od 1. siječnja 2014. vlasnički kapital povećan je za oko 57,1 milijardu EUR. Uzimajući u obzir kapital koji je prikupljen od tog dana, ukupni manjak smanjen je na 9,5 milijarda EUR u 13 banaka.

7.5. PRIPREMA, PROCJENA I PROVEDBA KOREKTIVNIH MJERA

U slučajevima kad stopa kapitala banaka, prema rezultatima sveobuhvatne procjene, ne doseže odgovarajuće pragove, od banaka je zatraženo da dostave kapitalne planove u roku od dva tjedna od objave rezultata, koje zatim ocjenjuje SSM. Manjak kapitala utvrđen pregledom kvalitete aktive ili osnovnim scenarijem testiranja otpornosti na stres mora se pokriti u roku od šest mjeseci, dok se manjak kapitala utvrđen nepovoljnim scenarijem testiranja otpornosti na stres mora pokriti u roku od devet mjeseci. Razdoblje od šest odnosno devet mjeseci počinje teći od objavljivanja rezultata sveobuhvatne procjene 26. listopada 2014. Zajednički nadzorni timovi pomno će pratiti provedbu kapitalnih planova.

Banke će podnositi kapitalne planove na temelju posebnog predloška koji je izradio ESB. Kapitalni planovi banaka trebaju pokazati da će se one prvo osloniti na privatne izvore financiranja kako bi osnažile svoje kapitalne pozicije i postigle zadane ciljeve.

Općenito se očekuje da se manjkovi kapitala utvrđeni pregledom kvalitete aktive i osnovnim scenarijem testiranja otpornosti na stres uglavnom pokriju novim izdanjima instrumenata redovnog osnovnog kapitala (CET1). Upotreba instrumenata dodatnog osnovnog kapitala radi pokrivanja manjkova koji proizlaze iz nepovoljnog scenarija testiranja otpornosti na stres bit će ograničena ovisno o okidaču konverzije ili otpisa vrijednosti, kako je opisano u priopćenju za javnost ESB-a od 29. travnja 2014. Neće biti ograničenja na prihvatljivost postojećih konvertibilnih instrumenata koji podliježu bezuvjetnoj, unaprijed definiranoj konverziji u CET1 u okviru testiranja otpornosti na stres, kao ni postojećih instrumenata državnih potpora koje države članice koriste u okviru programa financijske pomoći.

Prodaja aktive i njezin utjecaj na dobit i gubitak, rizikom ponderirana aktiva i odbitci od CET1 bit će prihvatljivi samo kao izvanredne mjere ako bude moguće jasno utvrditi da se razlikuju od normalnog poslovanja. U ovu kategoriju tipično će spadati veliki programi prodaje aktive jasno razdvojenih portfelja (npr. prodaja sekuritizacijskog portfelja) i prodaja društava kćeri. Utjecaj formalnog razduživanja ili planova restrukturiranja (sukladno dogovoru s Europskom komisijom) bit će uzeti u obzir.

Smanjenja rizikom ponderirane aktive kao posljedica promjena modela rizika Prvog stupa i promjena pristupa u okviru Prvog stupa neće se smatrati prihvatljivima za rješavanje pitanja manjka kapitala, osim ako te promjene nisu planirane i odobrene od strane nadležnog tijela prije objave rezultata sveobuhvatne procjene.

Banke će u svojim kapitalnim planovima moći predložiti da se manjkovi koji proizlaze isključivo iz pregleda kvalitete aktive nadoknade iz zadržane zarade iz 2014. U pogledu manjkova kapitala koji proizlaze bilo iz osnovnog bilo iz nepovoljnog scenarija testiranja

otpornosti na stres, samo je razlika između ostvarene dobiti iz 2014. prije rezerviranja i dobiti prije rezerviranja koja je prognozirana za istu godinu u scenarijima testiranja otpornosti na stres prihvatljiva kao olakšavajuća mjera. To je zbog toga što bi iskazivanje punog iznosa podrazumijevalo dvostruko računanje jer je zarada već uzeta u obzir u prognozama dotične banke za testiranje otpornosti na stres. Zajednički nadzorni timovi ocijenit će prikladnost i vjerodostojnost svih planiranih kapitalnih mjera. Ako se ustanovi da neki kapitalni plan nije prikladan ili vjerodostojan, ESB će odlučiti o mogućim nadzornim mjerama u skladu s člankom 16. Uredbe o SSM-u. Eventualna javna potpora bit će u potpunosti u skladu s pravilima Europske komisije o državnim potporama, a od 1. siječnja 2015. također u skladu s odredbama Direktive o oporavku i sanaciji banaka. Također bi se primjenjivali uvjeti o manjku kapitala i podjeli tereta nakon sveobuhvatne procjene, koje su 9. srpnja 2014. objavili Vijeće ECOFIN-a i Euroskupina.

Potrebne nadzorne mjere provest će se kao jedna od odluka donesenih na temelju godišnjeg postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) za 2014., koja će se uvelike temeljiti na rezultatima sveobuhvatne procjene i procjene kapitalnih planova, kao i ishodu godišnjeg pregleda i ocjene koje provode nacionalna nadležna tijela.

Nakon dostave odluke donesene na temelju SREP-a bankama zajednički nadzorni timovi početi će pratiti provedbu kapitalnih planova na temelju stalnog dijaloga s odgovarajućom bankom, angažirajući postojeće kolegije nadzornika prema potrebi. U okviru postupka praćenja zajednički nadzorni timovi pomno će pratiti, u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirima, ugrađivanje nalaza pregleda kvalitete aktive u predstojeće izvještaje banaka. Izvještaji neće odražavati sve prilagodbe. Međutim, one prilagodbe koje su bonitetne prirode (kao i nekvantitativne korektivne mjere) također će pratiti zajednički nadzorni timovi u okviru tekućeg nadzora.

Ukupni raspon nadzornih mjera za otklanjanje slabosti utvrđenih sveobuhvatnom procjenom obuhvaća kvantitativne mjere, kao što su kapitalni dodatci na minimalne zahtjeve Prvog stupa, ograničenja raspodjele dividende i posebni likvidnosni zahtjevi, primjerice za ograničavanje nepodudarnosti rokova dospijuća aktive i pasive. Pored toga, Drugi stup obuhvaća više kvalitativnih mjera kojima se primjerice rješavaju pitanja upravljanja i izvješćivanja, interne kontrole i prakse upravljanja rizicima. SSM će, prema potrebi, koristiti sve alate iz Drugog stupa, oslanjajući se na čitav niz instrumenata za rješavanje konkretne situacije i profila rizika pojedine institucije.

8. ODGOVORNOST

U ovom su odjeljku ukratko prikazani glavni elementi polaganja odgovornosti Vijeću Europske unije i Europskom parlamentu tijekom izvještajnog razdoblja.¹⁶ Uredba o SSM-u također predviđa više načina interakcije s nacionalnim parlamentima. Prva takva interakcija održana je 8. rujna 2014. s razmjenom mišljenja u njemačkom Bundestagu.

Što se tiče Vijeća EU-a, predsjednica Nadzornog odbora izvijestila je o napretku u osnivanju SSM-a i sveobuhvatnoj procjeni na neformalnom sastanku Vijeća ECOFIN-a 13. rujna 2014. Nakon što ESB u potpunosti preuzme svoje nadzorne zadaće, odgovornost za SSM polagat će se Euroskupini u prisutnosti, kad je to bitno, predstavnika država članica sudionica SSM-a čija valuta nije euro.

Što se tiče Europskog parlamenta, a u skladu s Međuinstitucionalnim sporazumom, ESB je parlamentarnom Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku dostavio povjerljive zapisnike sa sastanaka Nadzornog odbora održanih između srpnja i rujna 2014. Pored toga, sukladno Uredbi o SSM-u, ESB je 22. rujna uputio Parlamentu svoju odluku od 17. rujna 2014. o provedbi odvajanja funkcija monetarne politike od nadzornih funkcija ESB-a (ESB/2014/39). Nadalje, 17. listopada 2014. Odbor je zaprimio nacrt Uredbe ESB-a o izvješćivanju o podacima za potrebe financijskog nadzora uoči javnog savjetovanja pokrenutog 23. listopada 2014., kao i dodatne pravne akte koje je ESB donio u okviru SSM-a, uključujući Uredbu ESB-a o naknadama za nadzor. Predsjednica Nadzornog odbora dobila je i odgovorila na dodatna pitanja članova Europskog parlamenta (odgovori na ta i prethodna pitanja objavljeni su na mrežnim stranicama ESB-a). ESB je 31. listopada 2014. prije donošenja obavijestio Europski parlament o glavnim elementima etičkog okvira za osoblje ESB-a i o nacrtu Kodeksa ponašanja članova Nadzornog odbora. Nadalje, u skladu s odredbama Međuinstitucionalnog sporazuma ESB je proširio svoju informativnu telefonsku uslugu kako bi odgovarao na upite u vezi sa SSM-om te je na svojim mrežnim stranicama dodao odjeljak s često postavljenim pitanjima.

Kao dodatna inicijativa obrazlaganju politike ESB-a članovima Europskog parlamenta na početku novog mandata Parlamenta, 14. listopada 2014. održan je seminar Europskog parlamenta i ESB-a uz sudjelovanje predsjednice Nadzornog odbora. Drugo od dva redovna javna saslušanja 2014. s predsjednicom Nadzornog odbora pred parlamentarnim Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku, što je jedan od ključnih načina polaganja odgovornosti Europskom parlamentu, održat će se 3. studenoga 2014., a prethodit će mu *ad hoc* razmjena mišljenja istoga dana. Bit će to pravodobna prigoda za predsjednicu Nadzornog odbora i članove Europskog parlamenta da razmotre rezultate sveobuhvatne procjene, koji su stavljeni na

¹⁶ Pregled okvira odgovornosti dan je u odjeljku 8. prvog Tromjesečnog izvješća.

raspolaganje 26. listopada 2014., kao i, na temelju ovog izvješća, konačno stanje priprema za SSM, i to dan prije nego što ESB u potpunosti preuzme svoje nadzorne zadaće u skladu s Uredbom o SSM-u.

Naposljetku, prva interakcija s nacionalnim parlamentima održana je tijekom ovog izvještajnog razdoblja. Premda se odgovornost za rad SSM-a polaže na europskoj razini, člankom 21. Uredbe o SSM-u predviđa se izvješćivanje nacionalnih parlamenata. U tom kontekstu, 8. rujna 2014. predsjednica Nadzornog odbora pozvana je, zajedno s dr. Elke König, predsjednicom njemačke Savezne agencije za financijski nadzor (BaFin) i članicom Nadzornog odbora, na zatvorenu razmjenu mišljenja u Odbor za financije njemačkog Bundestaga.

9. SLJEDEĆI KORACI I BUDUĆI IZAZOVI

ESB 4. studenoga 2014. u potpunosti preuzima nadzorne zadaće dodijeljene mu Uredbom o SSM-u. Među izazovima s kojima će se SSM suočiti u idućem razdoblju su:

- **Daljnje aktivnosti nakon sveobuhvatne procjene**, prije svega ocjena kapitalnih planova koje banke moraju dostaviti u slučaju manjka te praćenje njihove provedbe. Bez obzira na to bude li kapitalni plan potreban ili ne, preispitat će se zaključci sveobuhvatne procjene za sve banke i njihove ovlaštene revizore kako bi se utvrdilo jesu li rezultati pregleda kvalitete aktive ugrađeni u izvještaje i, bude li potrebno, razmotrila upotreba raspoloživih bonitetnih mjera kako bi se upotpunio računovodstveni postupak.
- **Pokretanje nadzornog ciklusa SSM-a**. To osobito uključuje dovršetak Programa nadzornog ispitivanja (SEP) za 2015. za svaku značajnu banku te provedbu terenske provjere sustava procjene rizika (RAS) i metodologije i procedure SSM-ovog postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP). Ishod toga će postaviti temelje za „model nadzora SSM-a“ koji se primjenjuje na sve sastavnice jedinstvenog sustava, uključujući i manje značajne banke.
- **Zajednički nadzorni timovi zaduženi za svakodnevni nadzor značajnih institucija početak će s radom**. Među izazovima su integracija velikog broja novih djelatnika, plodonosna interakcija ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, kao i provjera novih infrastruktura i podrške koju pružaju horizontalne funkcije ESB-a.

Razvoj događaja idućih mjeseci u vezi s tim pitanjima, pripremne radnje i glavna postignuća ostvarena tijekom prijelazne faze bit će sadržani u prvom Godišnjem izvješću o SSM-u, kako je

predviđeno Uredbom o SSM-u. Objava tog izvješća, koje će obuhvatiti razdoblje od studenoga 2013. do prosinca 2014., planirana je za drugo tromjesečje 2015.